

MEMO

Aan: De Bunte Vastgoed Oost B.V.
Datum: 24-03-2023
Project nr: 3538.01
Betreft: Memo quickscan ecologie
Ronde aansluiting Spijkweg te Horsterhoeve
Bijlage(n): /

1. INLEIDING

In opdracht van De Bunte Vastgoed Oost B.V. heeft Buro Ontwerp & Omgeving onderzocht wat de effecten zijn op beschermde soorten en gebieden als gevolg van de realisatie van een aansluiting naar een rotonde ter hoogte van de Horsterhoeve aan de Spijkweg te Ermelo. De ontwikkeling maakt deel uit van de herontwikkeling van de Horsterhoeve, waar reeds in 2022 een nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd door Buro Ontwerp & Omgeving. Op onderstaande afbeelding is de ligging van de locatie weergegeven.

Figuur 1. Ligging van de locatie aan de Spijkweg ter hoogte van de Horsterhoeve.

De initiatiefnemer is voornemens om op deze locatie een aansluiting naar een rotonde te realiseren. De aansluiting zal de nieuwbouw op de Horsterhoeve verbinden met de Spijkweg. Om de ontwikkeling mogelijk te maken zal een deel van de bestaande elzensingel worden gekapt.

2. LOCATIEBEZOEK

Het veldbezoek is uitgevoerd op 16 februari 2023 van 11:40 tot 12:10. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt, stond er een matige wind (ZW3) en was het circa 10 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde plant- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

Figuur 2. Sfeerimpressie elzensingel

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

3. BELEIDSKADER

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook Natura 2000-gebieden, soortenbescherming en houtopstanden van belang. Beschermd gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2023).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingzones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2023).

Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodsbepalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

Houtopstanden

Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbeplantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan twintig bomen als houtopstand gerekend. Er zijn een aantal uitzonderingen op de meld- en herbeplantingsplicht (Wnb §4.1). Voor de kap van houtopstanden binnen de bebouwde kom geldt gemeentelijke regelgeving.

4. EFFECTEN

Natura 2000

Het projectgebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft de Veluwerandmeren dat zich op circa 230 meter ten westen van het projectgebied bevindt (figuur 3). Andere Natura 2000-gebieden op minder dan 10 km afstand zijn de Veluwe (ca. 3,7 km) en Arnhemheer (ca. 7 km).

Figuur 3. Ligging projectgebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen gestreepte gebieden).

Oppervlakteverlies

Het projectgebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied waardoor oppervlakteverlies niet aan de orde is. De ontwikkeling heeft daarom geen invloed op beschermde soorten en habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Versnippering

Het projectgebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied waardoor versnippering niet aan de orde is. De ontwikkeling heeft daarom geen invloed op beschermde soorten en habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Verontreiniging

De ontwikkeling betreft een woningbouwproject. Er zullen geen giftige of gebiedsvreemde stoffen worden geloosd in nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Verdroging

De ontwikkeling betreft de aanleg van een aansluiting op een rotonde. Gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is er geen sprake van veranderingen in de waterhuishouding. Er wordt namelijk geen water uit Natura 2000-gebieden onttrokken, waardoor er geen sprake zal zijn van verdroging.

Optische verstoring

De locatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied waardoor optische verstoring niet aan de orde is. Er worden geen voorwerpen geplaatst in het Natura 2000-gebied die er niet thuishoren aangezien de Veluwerandmeren zich op circa 230 meter afstand van het projectgebied bevindt.

Trilling

De locatie ligt op een afstand van circa 230 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Trilling als gevolg van de bouwwerkzaamheden veroorzaakt geen negatief effect op de Veluwerandmeren omdat de A28 zich tussen het projectgebied en het Natura 2000-gebied bevindt. Het tussenliggende gebied vormt hiermee een barrière, waardoor er geen trilling wordt veroorzaakt in de Veluwerandmeren.

Licht

De locatie ligt op een afstand van circa 230 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Verstoring door het eventuele gebruik van bouwverlichting veroorzaakt geen negatief effect op de Veluwerandmeren omdat de A28 zich tussen het projectgebied en het Natura 2000-gebied bevindt. Het tussenliggende gebied vormt hiermee een barrière, waardoor er geen verstoring door licht zal optreden in de Veluwerandmeren.

Geluid

De locatie ligt op een afstand van circa 230 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Geluid als gevolg van de bouwwerkzaamheden veroorzaakt geen negatief effect op de Veluwerandmeren omdat de A28 zich tussen het projectgebied en het Natura 2000-gebied bevindt. Het tussenliggende gebied vormt hiermee een barrière, waardoor er geen geluidsoverlast als gevolg van de werkzaamheden zal optreden in de Veluwerandmeren.

Mechanische effecten

De locatie ligt op een afstand van circa 230 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Mechanische effecten als gevolg van de bouwwerkzaamheden veroorzaken geen negatief effect op de Veluwerandmeren omdat de A28 zich tussen het projectgebied en het Natura 2000-gebied bevindt. Het tussenliggende gebied vormt hiermee een barrière waardoor er geen mechanische effecten als betreding, golfslag en luchtwervelingen zullen optreden in de Veluwerandmeren.

Verzuring en vermeting

Door het gebruik van werktuigen kunnen er indirecte gevolgen zijn door stikstofdepositie vanuit de lucht. Omdat Natura 2000-gebied Veluwerandmeren op 230 meter afstand van het projectgebied ligt kunnen negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen en Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten niet op voorhand worden uitgesloten. Er is echter al een stikstofberekening uitgevoerd voor de Horsterhoeve waaruit is gebleken dat er geen stikstofdepositie groter dan 0,00 mol/ha/jr plaatsvindt. Derhalve is er geen passende beoordeling nodig.

Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone

Het projectgebied ligt op circa 250 meter ten zuidoosten van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op circa 240 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 4). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Figuur 4. Ligging projectgebied (rood) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te kappen bomen bevinden zich namelijk buiten de begrenzing van de bebouwde kom (kernen Wet natuurbescherming). Bij de kap van houtopstanden is er daarom sprake van een meld- en herbeplantingsplicht.

Bestemmingsplan

Uit het vigerende bestemmingsplan blijkt dat de locatie de bestemming 'natuur' heeft gekregen. Het gedeelte van de elzensingel dat onder het projectgebied valt zal als gevolg van de ontwikkeling worden gekapt. Aangezien het om een klein gedeelte van de huidige groenstructuur in het gebied gaat kan echter worden gesteld dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en/of landschappelijke waarden van het gebied. Voorwaarde is dat voor het verlies van de elzensingel ruimschoots moet worden gecompenseerd, inclusief onderbegroeiing. Zodoende blijft de kwaliteit van de natuurbestemming gegarandeerd.

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis voorkomen in de ruime omgeving van het projectgebied. Alle vleermuissoorten zijn op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal worden opgedeeld in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn.

In het projectgebied zijn diverse zwarte elzen aanwezig. Deze zijn echter niet groot genoeg voor de aanwezigheid van holtes of andere mogelijke verblijfplaatsen. Er werden daarom geen potentiële verblijfplaatsen aangetroffen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

In het projectgebied zijn geen gebouwen aanwezig. Negatieve effecten op de verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Met het verwijderen van een klein deel van de elzensingel worden echter geen kwetsbare verbindingen aangetast tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De ingreep is relatief klein waardoor er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van het leefgebied van vleermuizen. Vleermuizen houden voldoende gelegenheid om door het landschap te navigeren. Negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen kunnen daarom worden uitgesloten.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken, bosranden en houtwallen), maar ook in bosgebieden, open plekken in bossen of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Het projectgebied betreft een deel van een grasland en een deel van een elzensingel. De ingreep is relatief klein waardoor er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van het leefgebied van vleermuizen. Vleermuizen houden voldoende gelegenheid om voedsel te vinden langs de overige groenstructuren in het landschap. Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden van vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied, waaronder de tijdens de quickscan waargenomen haas. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren (nog) in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de strikt beschermde otter, steenmarter, boommarter, bunzing, das, wolf, bever en eekhoorn in de ruime omgeving van het projectgebied voorkomen. Negatieve effecten op de wolf en de bever kunnen echter op voorhand worden uitgesloten. In en vlak rond het projectgebied zijn namelijk geen dichte bossen, rivieren en moerassen aanwezig.

De boommarter is een bosbewoner die in verschillende bostypen voorkomt. Boommarters verblijven in hollen van andere diersoorten en passen die naar eigen behoefte aan. Vaak zijn dit holtes die zijn uitgehakt door spechten of burchten van vossen en dassen (Zoogdiervereniging, 2023^a). Dergelijke boomholtes en burchten werden niet aangetroffen in de elzensingel. De elzensingels in het gebied behoren mogelijk wel tot het leefgebied van de boommarter, maar de aanleg van een aansluiting zal geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van het functioneel leefgebied. Slechts een kleine gedeelte van de totale hoeveelheid elzensingels wordt gekapt. Negatieve effecten op de soort kunnen daarom worden uitgesloten.

De bunzing is een kleine marterachtige die in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomt. Ook de randen van dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied voor deze soort. De bunzing zoekt graag dekking in houtwallen, houtstapels of heggen, maar ook duikers en schuren kunnen als rustplaats of verblijfplaats worden gebruikt (Bouwens, 2017). Ze nestelen vaak in hollen van andere diersoorten. Zo wordt de bunzing vaak aangetroffen in de hollen van konijnen, mollen, vossen en dassen, maar bijvoorbeeld ook andere beschutte ruimtes zoals onder boomwortels of takkenrillen (Veldman & Troost, 2019). Tijdens het locatiebezoek werden geen hollen aangetroffen, maar de locatie biedt wel beschutte ruimtes onder vegetatie en kan daarom functioneren als rustplaats. Negatieve effecten op de soort kunnen niet worden uitgesloten.

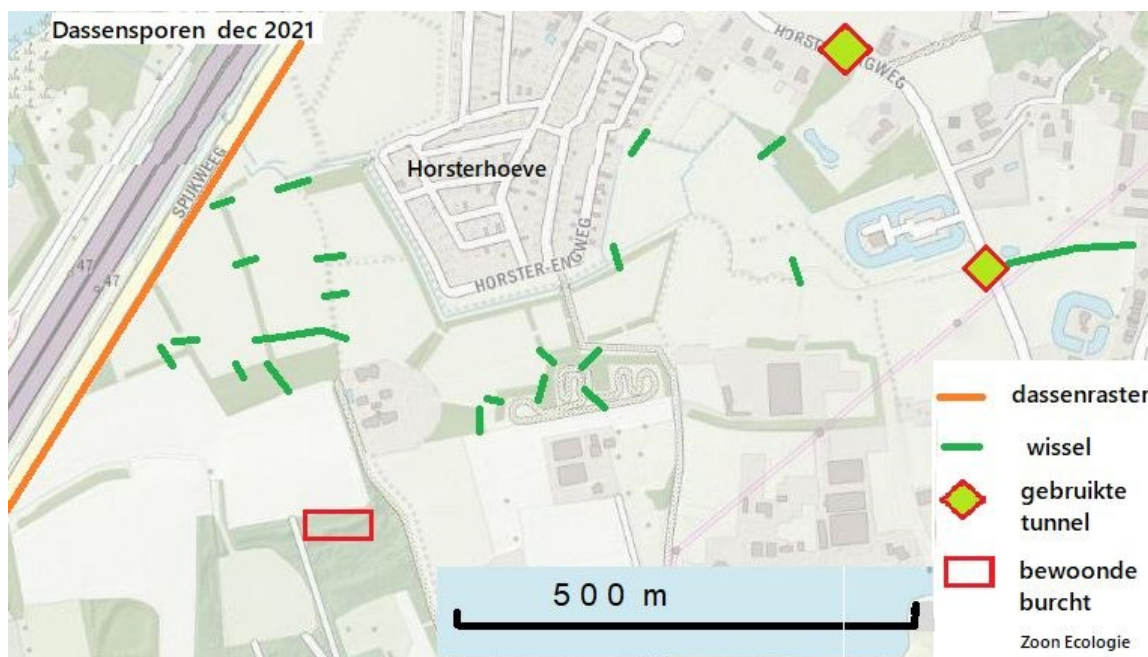
Steenmarters kunnen binnen het leefgebied meerdere schuilplaatsen hebben, zoals takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, kruipruimtes of zolders. Ook ruimtes onder dakbedekkingen en spouwmuren worden gebruikt door steenmarters. Openingen van 5 à 6 cm zijn al van voldoende grootte om een schuilplaats te bereiken (Zoogdiervereniging, 2023^d). In de elzensingel is dicht struweel aanwezig die voldoende dekking kan bieden om te kunnen dienen als rust- of verblijfplaats voor de steenmarter. Negatieve effecten op de steenmarter kunnen daarom niet worden uitgesloten.

De das is een nachttactieve soort en komt voor in kleinschalige landbouwlandschappen. Burchten worden aangetroffen in houtwallen, langs bosranden, singels en heggen. De burchtingangen maken deel uit van een uitgebreid holenstelsel van lange gangen en kamers die onderling verbonden zijn. Een typische burcht heeft drie à tien ingangen (Zoogdiervereniging, 2023^b). Circa 600 meter ten zuiden van het gebied is een bekende dassenburcht aanwezig. Deze bevindt zich in een bosperceel aan de Buitenbrinkweg. De gebieden rondom de Horsterhoeve, waaronder het projectgebied, bestaan uit velden, houtopstanden en elzensingels en zijn onderdeel van het leefgebied van de dassen uit de 'Buitenbrinkburcht'. In een rapportage van Zoon Ecologie (Zoon, 2021) werd ook de zuidelijke helft van het vakantiepark aangemerkt als 'centraal leefgebied' op basis van de ligging binnen 500 meter van de burcht. De locatie waar een aansluiting op de Spijkweg wordt gerealiseerd valt daarom buiten het centraal leefgebied (figuur 5). Het te kappen gedeelte van de elzensingel behoort naar verwachting wel tot een deel van het leefgebied van de das, maar de aanleg van een aansluiting op de Spijkweg zal geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van het functioneel leefgebied. Aangezien de ontwikkeling plaatsvindt op een niet-essentieel onderdeel van het leefgebied kunnen negatieve effecten op de Buitenbrinkburcht worden uitgesloten.

Met betrekking tot de Horsterhoeve werden door Zoon Ecologie de volgende mitigerende maatregelen geformuleerd om negatieve effecten op de dassen van de Buitenbrinkburcht te voorkomen, waarbij tenminste de maatregelen met een asterisk moesten worden uitgevoerd:

- Zonering op Horsterhoeve, van intensief en hoge dichtheid op de noordelijke helft met zijn hoge zandgrond, naar extensief en lage dichtheden op het zuidelijke lage gebied dat binnen het centrale leefgebied valt.
- Alle benodigde wijkgroen binnen de grenzen van Horsterhoeve (*)
- Klimaatbestendig waterbeheer op Horsterhoeve zelf aanleggen (*)
- Gebruik van wijkgroen door de dassen mogelijk maken (*)
- Behoud van extensief weidebeheer met vee in de wei en hooien (*)
- Verdubbelen van de elzensingels
- Natuurijsbaan in noordpunt bij de Spijkweg (natuurweide met schapenbegrazing en slechts een week storing in de winter)
- Geen nieuwe ontsluitingen in het lage midden (*)
- Als het nog niet het geval is, dan het lage natuurlijke midden aanmelden als een of enkele NSW-landgoed(eren), om fragmentatie en verlies tegen te gaan.

Aan deze punten wordt voldaan, maar gezien er een deel van een elzensingel verdwijnt wordt geadviseerd om voor het verlies van de elzensingel ruimschoots te compenseren met gebiedseigen (inheemse) zwarte elzen (*Alnus glutinosa*), inclusief onderbegroeiing. Het gebruik van kweekvormen dient te worden vermeden.

Figuur 5. Locaties waar dassensporen werden waargenomen (Zoon Ecologie, dec. 2021).

Eekhoorns bouwen bolvormige nesten in bomen. Deze hebben een doorsnede van 30 tot 50 cm en zijn vooral 's winters goed waarneembaar. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdiervereniging, 2023⁶). In het projectgebied zijn een aantal kleine bomen aanwezig, maar deze zijn nog jong en niet voorzien van holtes en nesten die door de eekhoorn kunnen worden gebruikt als verblijfplaats. Ook eekhoornnestkasten werden niet aangetroffen. Negatieve effecten op de eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Verschillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Tijdens de quickscan werd bijvoorbeeld de winterkoning waargenomen. Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstooring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. In het buitengebied Ermelo kunnen dit de ooievaar, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, kerkuil, steenuil, ransuil, gierzwaluw en huismus zijn. Negatieve effecten op de gierzwaluw en huismus kunnen echter op voorhand worden uitgesloten. Er bevinden zich geen gebouwen in het projectgebied waardoor er geen potentiële nestlocaties aanwezig zijn.

De ooievaar komt voor in cultuurlandschappen en broedt op schoorstenen, kerktorens, telefoonpalen, in bomen, hoogspanningsmasten of speciaal voor de soort gemaakte ooievaarspalen. De nesten zijn groot en daardoor goed herkenbaar (Vogelbescherming Nederland, 2023^c). In het projectgebied zijn echter geen nesten van de ooievaar aanwezig. Negatieve effecten op de vaste rust- en nestplaatsen van de ooievaar kunnen worden uitgesloten.

De buizerd is een roofvogel die voorkomt in gevarieerde landschappen waar weilanden worden afgewisseld met houtwallen, bosranden en andere houtopstanden. De soort komt ook voor nabij en in stedelijke omgevingen, zoals bijvoorbeeld in grote parken, indien er voldoende rust wordt verkregen (BIJ12, 2017). Het projectgebied is gelegen buiten de bebouwde kom van Ermelo en vormt dus een potentieel geschikte leefomgeving voor de soort. Tijdens het veldbezoek werden echter geen horsten voor deze soort aangetroffen, waardoor negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van buizerds kunnen worden uitgesloten.

De sperwer broedt voornamelijk in jonge dichte naaldbossen en halfopen landschappen, maar kan ook in laanbomen, geïsoleerde bosjes en parken broeden (Vogelbescherming Nederland, 2023^e). In de bomen in het projectgebied werden geen potentiële nesten van de sperwer aangetroffen. Ook werd gezocht naar prooiresten of andere sporen, maar deze werden eveneens niet aangetroffen. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van de sperwer kunnen daarom worden uitgesloten.

Het leefgebied van de havik bestaat uit een combinatie van open land voor de jacht en bos met geschikte nestbomen. De havik broedt in loof-, naald- en moerasbossen en soms in parken. Het nest is groot en bevindt zich meestal hoog in een naald- of loofboom (Vogelbescherming Nederland, 2023^b). In de bomen in het projectgebied werden geen potentiële nesten van de havik aangetroffen. Ook werd gezocht naar prooiresten of andere sporen, maar deze werden eveneens niet aangetroffen. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van de havik kunnen daarom worden uitgesloten.

De boomvalk jaagt in open en halfopen landschap zoals parklandschappen, heiden of boerenland. Ze broeden in verschillende typen bos, maar geven de voorkeur aan halfopen bos of bosranden. De soort broedt in oude kraaien- of eksterne nesten (Vogelbescherming Nederland, 2023^a). In de bomen in het projectgebied werden geen nesten aangetroffen die duiden op een nestlocatie van de boomvalk. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van de boomvalk kunnen worden uitgesloten.

De kerkuil leeft doorgaans in cultuurlandschappen waar ook kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen en bosjes worden aangetroffen. De soort broedt in Nederland in ongeveer 90% van de gevallen in nestkasten die in boerenschuren, torens, kerken of kastelen zijn geplaatst en heel incidenteel in boomholten (BIJ12, 2017). Potentiële nestlocaties zijn niet in het projectgebied aanwezig. De elzensingels in het gebied behoren mogelijk wel tot het leefgebied van de kerkuil, maar de aanleg van een aansluiting zal geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van het functioneel leefgebied. Slechts een kleine gedeelte van de totale hoeveelheid elzensingels wordt gekapt. Negatieve effecten op de soort kunnen daarom worden uitgesloten.

De ransuil leeft in kleinschalige landbouwlandschappen, bosranden, parken en open bosgebieden. De soort broedt meestal in oude nesten van kraaien, eksters en soms in oude nesten van reigers, roofvogels of eekhoorns. Bij voorkeur bevinden deze zich in naaldbomen, maar ook in boomopslag, houtwallen en vrijstaande bomen (Vogelbescherming Nederland, 2023^d). In de bomen in het projectgebied werden geen potentiële nesten van de ransuil aangetroffen. Ook werd gezocht naar braakballen of andere sporen, maar deze werden eveneens niet aangetroffen. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestplaatsen van de ransuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De steenuil is een soort die voorkomt in kleinschalige cultuurlandschappen. Steenuilen broeden meestal in boomholten, nestkasten of nauwe ruimtes in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het beschot. De steenuil is een zeer honkvaste soort die jaarrond gebruik maakt van het nest (BIJ12, 2017). Binnen de begrenzing van het projectgebied staan echter geen gebouwen of bomen die een nestplaats kunnen bieden aan de soort. De elzensingels in het gebied behoren mogelijk wel tot het leefgebied van de steenuil, maar de aanleg van een aansluiting zal geen onevenredige afbreuk doen aan de kwaliteit van het functioneel leefgebied. Slechts een kleine gedeelte van de totale hoeveelheid elzensingels wordt gekapt. Negatieve effecten op de soort kunnen daarom worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk holenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Voor deze soorten geldt dat ze in de omgeving van het projectgebied voldoende uitwijkmogelijkheden hebben, waardoor er geen ecologisch zwaarwegende redenen zijn om potentiële nesten van deze soorten jaarrond te beschermen.

Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn verschillende algemene amfibieënsoorten te verwachten in de omgeving van het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de gewone pad en de bruine kikker. Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat er uit de ruimte omgeving geen waarnemingen bekend zijn van strikt beschermde amfibieën en reptielen. Hierdoor kunnen negatieve effecten op deze soortgroepen worden uitgesloten.

Vlinders

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de grote vos en grote weerschijnvlinder voorkomen in de omgeving van het projectgebied. De grote vos en grote weerschijnvlinder zijn nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wnb).

De grote vos is een zeldzame, migrerende vlinder die haar eitjes afzet rond de bovenste takken van vrijstaande, hoogopgaande bomen. In Nederland voorzien iepen in 96% van de gevallen in de voortplantingsplaatsen van grote vossen. Sommige wilgensoorten, de pruim en de zoete kers vullen de overige 4% op. De soort overwintert als vlinder in oude, houten schuren, in holle bomen en tussen houtstapels (Bos, 2006^a). Het projectgebied voorziet niet in geschikte waardplanten en potentiële overwinteringslocaties voor de soort. Negatieve effecten op de grote vos kunnen worden uitgesloten.

De grote weerschijnvlinder komt voornamelijk voor rond oude, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bossen langs beekdalen. De soort gebruikt de boswilg en grauwe wilg als waardplant (Bos, 2006^b). De waardplanten van de soort werden echter niet aangetroffen waardoor negatieve effecten op de grote weerschijnvlinder kunnen worden uitgesloten.

Overige beschermde diersoorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen, weekdieren en kevers rondom het projectgebied. Wel komt de strikt beschermde gevlekte witsnuitlibel in de omgeving voor. Deze soort wordt aangetroffen in laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen (De Vlinderstichting, 2023). In het projectgebied worden deze habitattypen echter niet aangetroffen waardoor het ongeschikt is voor deze soort. Negatieve effecten op de gevlekte witsnuitlibel kunnen daarom worden uitgesloten.

Vaatplanten

Op basis van openbare verspreidingsgegevens blijkt dat het strikt beschermde stofzaad in de omgeving van het projectgebied te verwachten is. Deze soort komt met name voor in donkere beuken- en dennenbossen, duinberken- en duineikenbossen en duindoorn-kruipwilgstruwelen (Hagen & Kooiman, 2017). Gezien het projectgebied uit grasland en een elzensingel bestaat is stofzaad hier niet te verwachten. Negatieve effecten kunnen daarom worden uitgesloten.

5. SAMENVATTING

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Tabel 1. Effecten op beschermde soorten

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen boombewonende soorten	Nee	Nee	-
	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Nee	Nee	-
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Grondgebonden zoogdiersoorten	Steenmarter en bunzing	Mogelijk	Verstoring en beschadiging verblijfplaatsen en/of leefgebied	Nader onderzoek nodig
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vogels	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoring nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	-	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vlinders	Strikt beschermde soorten	Nee	-	-
Overige diersoorten	Strikt beschermde soorten	Nee	-	-
Vaatplanten	Strikt beschermde soorten	Nee	-	-

*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Tabel 2. Effecten op beschermde gebieden

Gebieden	Negatief effect	Opmerkingen
Natura 2000	Nee	-
Natuurnetwerk Nederland	Nee	-
Groene ontwikkelingszone	Nee	-
Houtopstanden	Ja	Meld- en herbeplantingsplicht
Bestemmingsplan	Nee, mits	Ruimschoots compenseren met zwarte elzen, inclusief onderbegroeiing

6. BRONNEN

BIJ12 (2017). *Kennisdocument Buizerd, Buteo buteo, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12 (2017). *Kennisdocument Kerkuil, Tyto alba, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12 (2017). *Kennisdocument Steenuil, Athene noctua, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

Bos, F. (2006^a). Dagvlinders: Grote vos *Nymphalis polychloros*. *Natuur van Nederland*, 7(1), 268-271.

Bos, F. (2006^b). Dagvlinders: Grote weerschijnvlinder *Apatura iris*. *Natuur van Nederland*, 7(1), 243-245.

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant

Hagen, H.G.J.M. van der & Kooijman, S.A.L.M. (2017). *Stofzaad, een bijzondere soort*. Holland's Duinen, 2017 (69), 32-34. Geraadpleegd via <https://edepot.wur.nl/519743>

Provincie Gelderland (2018). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

Provincie Gelderland (2023). *Omgevingsverordening (januari 2023)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

Veldman, J. & Troost, C. (2019). *Brochure Soortenbescherming in Overijssel: Bunzing, egel, hermelijn en wezel*. Zwolle, Nederland: Provincie Overijssel.

Vogelbescherming Nederland (2023^a). *Boomvalk*. Geraadpleegd op 23 februari via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ooievaar>

Vogelbescherming Nederland (2023^b). *Havik*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/havik>

Vogelbescherming Nederland (2023^c). *Ooievaar*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ooievaar>

Vogelbescherming Nederland (2023^d). *Ransuil*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/ransuil>

Vogelbescherming Nederland (2023^e). *Sperwer*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/sperwer>

Zoogdiervereniging (2023^a). *Boommarter*. Geraadpleegd op 22 februari 2023 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter>

Zoogdiervereniging (2023^c). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/>

Zoogdiervereniging (2023^d). *Steenmarter*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Zoogdiervereniging (2023^b). *Das*. Geraadpleegd op 23 februari 2023 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/das>